

За младините на Цоню войвода не се знае почти нищо. Излизането му като хайдутин се отнася към 1820—1821 г. Едва ли ще са верни годините, които дават Димитров—1816 г. а още повече Иречек, водещ се по Хитов — 1810, или д-р С. Табаков — 1800 г. Панайот Хитов свързва неговото излизане в планината с отнемането на оръжието от българите, което става във връзка със Заверата, а освен това говори за десет години хайдутуване, което ни отнася също към 1821 г.

При кого се учи Цоню на хайдутуване, не е известно. В една народна песен той е свързан с Диню войвода, който е сподвижник на Индже войвода. Поради това, че Цоню е носил голяма брада, става известен под името „Брадатият войвода“.

Цоню войвода се прочува с многобройните сражения, които води дружината му. Според П. Хитов те са повече от 100 на брой. Дружината на Цоню действа из Стара планина и поречието на р. Тунджа. В многобройните сражения той изгубва само двама момци, единият от които пада убит около с. Жребчево. Успехите на Цоню войвода се дължат до голяма степен на това, че е подкрепян активно от българското население, особено от жителите на тогавашното с. Матей.

Най-известното от сраженията, които води дружината на Брадатия войвода, е сражението в Гребенец, местността „Коритата“. Турците съобщават на правителството, че хайдутите се укриват около с. Матей. Силистренският паша, под чието административно ръководство се намира тогава Сливенски край, изпраща войска — сеймени за с. Матей. В това време Цоню войвода, предупреден от селяни, се изтегля на изток по Гребенец. Сеймените извикват на помощ местни въоръжени турци. Балканът е блокира. В местността „Коритата“ силната потеря е посрещната от смелите хайдутини. Според преданието тях загиват 20 души от тях. Оттогава и до днес местността носи името „Сейменски гробища“.

В дружината на Цоню войвода участвуват мнозина смели народни синове, но имената на повечето от тях са забравени. Знае се, че при него е хайдутувал Стоян Касапинът от с. Конаре, който по-сетне става самостоятелен войвода. Цоню Брадата е учител и на известния хайдушки войвода Бойчо от с. Цепераните — Тревненско.